

Per slakkenhuis naar Qurna en Nuuk

Kunstenaar Hans Kalliwoda heeft als specialiteit het realiseren van wat onmogelijk lijkt. Zo lukte het hem van 1996 tot 2001 een internationale kunsttrein dwars door Europa te laten rijden. Nu heeft hij het plan opgevat in een container de wereld rond te reizen, op zoek naar cultuur. De Technische Universiteit Delft heeft het hightech project omarmd.

door Peter Dekkers

„De gedachte achter mijn nieuwste project is vergelijkbaar met die achter de kunsttrein die door Europa reed: culturele kruisbestuiving”, zegt Hans Kalliwoda. „Het is de bedoeling dat ik gedurende vijf jaar op steeds een andere locatie ergens ter wereld met de container neerstrijk. Twee maanden lang wil ik dan in de container gaan werken met lokale kunstenaars en contacten leggen met de plaatselijke bevolking.”

„Waarom een container? „Die is in veel opzichten flexibeler dan een trein. Het is het meest vervoerde industriële product ter wereld. Het belangrijkste is, dat je hem op elke gewenste plek kunt neerzetten en er langere tijd in kunt wonen en werken. Want de plaats waar je leeft is van invloed op de kunst die je maakt.”

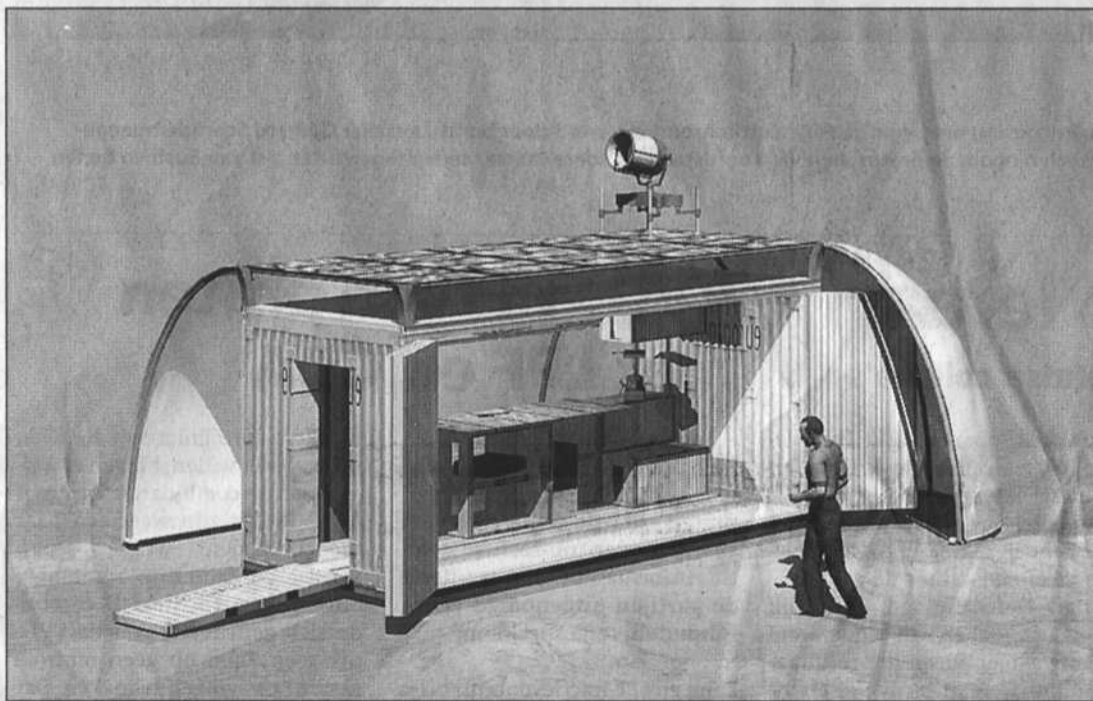
De standaard zeecontainer die hij heeft gekozen moet een mobiel kunstenaarslaboratorium worden: een multifunctionele, hightech woon- en werkruimte, die uitklapbaar is en in elke omgeving geplaatst kan worden, zowel in de woestijn als in het poolgebied. Het mobiele 'slakkenhuis' krijgt zonnepanelen, airconditioning, een isolerende tent, multimedia- en internetvoorzieningen met satellietverbinding, kook- en wasgelegenheid: alles wat een verblijf van twee maanden in een min of meer geïsoleerd gebied mogelijk kan maken.

Nu kun je als kunstenaar nog zó handig zijn, een hightech mobiel verblijf maken van een zeecontainer is een ander verhaal. Dat vereist veel onderzoek en technisch vernuft. Daarom heeft Kalliwoda de hulp ingeroepen van de Technische Universiteit Delft, die het project inmiddels heeft omarmd als een 'uitgelezen mogelijkheid om zich te profileren op het grensgebied van kunst en technologie'.

Hans Kalliwoda: „Het project is al een succes voordat het goed en wel is begonnen”.

FOTO JÖRGEN CARIS

De TU Delft bouwt de standaard zeecontainer om tot mobiel kunstenaarslaboratorium.

„Eigenlijk is het project al een succes voordat het goed en wel is begonnen”, zegt Kalliwoda. „Studenten van diverse faculteiten van de TU werken mee aan het project en studeren er zelfs op af. Om het succesvol te maken is het noodzakelijk dat al die faculteiten met elkaar samenwerken en ideeën, gegevens en kennis uitwisselen. Als dát geen kruisbestuiving is!”

Het transport van de container is simpel: per boot en vrachtwagen. Maar omdat het laden en lossen in sommige gevallen pro-

blemen kan opleveren, komen er vier hydraulische poten aan de container, waardoor deze als het ware zichzelf kan laden en lossen. Container omhoog, vrachtwagen eronder rijden, en klaar is Kees.

Bij wijze van proef is Kalliwoda van plan om begin volgend jaar voor het eerst tien weken in de container te gaan leven en werken. Dat gebeurt in Qurna in Egypte, in de buurt van Luxor. „Nergens ter wereld zijn zoveel kunsthistorische monumenten te vinden als juist daar. Het ligt

vlakbij de weg naar de beroemde Vallei der Koningen, met de graf-tombes van onder meer Hatshepsut en Toetanchamon.” De container wordt geplaatst bij het Carter House, waar de archeoloog Howard Carter verbleef tijdens zijn zoektocht naar Toetanchamons grafombe.

Is hij niet bang voor wantrouwende reacties van de plaatselijke bevolking? „Absoluut niet. Tijdens twee werkbezoeken aan het gebied heb ik de bewoners, lokale kunstenaars en andere geïnteresseerden al op de hoogte ge-

bracht van mijn komst, en de reacties waren enthousiast. Ik wil contact leggen met de bevolking, kunstenaars uitnodigen met mij te komen werken. Desnoods ga ik voor ze koken. Wanneer je je openstelt voor de mensen en laat zien wat je doet en wie je bent, kom je niet meer bedreigend over.” Na Egypte wil hij de container, samen met de resultaten van zijn activiteiten, exposeren in Sharjah in de Verenigde Arabische Emiraten.

Als het Egyptische 'pilotproject' slaagt en de container goed blijkt te functioneren, gaat Kalliwoda er vervolgens vijf jaar lang de wereld mee over. Er zijn concrete plannen voor een verblijf in Nuuk (IJsland) en Paramaribo. Verder heeft hij zijn oog laten vallen op Madagascar en een locatie 'ergens in de Himalaya'.

De uit Beieren afkomstige Kalliwoda, die zichzelf 'nomadisch' noemt, streek na tal van omzwervingen in 1994 neer in Amsterdam, waar hij in een voormalig bedrijfspand aan het IJ met enkele collega-kunstenaars de Stichting de Blinde Schilders oprichtte. „De stichting is blind in die zin, dat zij zich niet conformeert aan allerlei regels die doorgaans van toepassing zijn op de organisatie van grootschalige projecten.”

Het eerste grote project van de Blinde Schilders was de 'Euro-partrain', die 23 Europese steden aandeed. Vanuit de trein werden ter plekke exposities, workshops, concerten en theatervoorstellin-

gen georganiseerd. Op centrale pleinen in de steden werd bovendien een zeecontainer neergezet, waarin plaatselijke kunstenaars hun werk konden exposeren. De reacties, zegt Kalliwoda, waren overal enthousiast. Delen van het geëxposeerde werk reisden vervolgens weer mee met de trein, naar een volgende bestemming.

In elk land maakte Kalliwoda in eigen beheer een tweetalige catalogus. Diverse Europese musea hebben het eindresultaat, een set van zes kwalitatief hoogwaardige catalogi, inmiddels in hun collectie opgenomen. „Het Euro-partrain-project heeft me op slag tien jaar ouder gemaakt”, zegt hij vermoed. „Het had zóveel voeten in aarde: al die onderhandelingen met sponsors, spoorwegautoriteiten, stationschefs, douanemensen. Verreweg de meeste tijd ging dáárin zitten.”

Toch lijken grenzen en obstakels, of het nu geografische of bureaucratische zijn, hem eerder te stimuleren dan te ontmoedigen. „Ik ben een workaholic, ik heb nu eenmaal die *drive*”, verklaart hij. Wel heeft hij moeite met bureaucraten die dit soort projecten tegenwerken. „Ik word doodmoe van die lui bij wie het steevast alleen maar gaat om status, posities en geld. Maar wat blijft daar uiteindelijk van over? Ik bedoel: hoeveel grote bankiers kun je je herinneren? Waarschijnlijk geen enkele. Maar als ik je vraag: 'Hoeveel grote kunstenaars ken je', dan weet je er geheid wel een paar te noemen.”